

EBI ieteikumi

par darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem

Ieteikumi par darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem

Satura rādītājs

1.	Kopsavilkums	3
2.	Priekšvēsture un pamatojums	4
3.	EBI ieteikumi par darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem	5
4.	Apspriešana un ietekmes novērtēšana	10
5.	Ieteikumu ievērošanas apstiprinājums	11

1. Kopsavilkums

Saistībā ar neseno sabiedrības interesi par finanšu tirgu bāzes likmēm, to aprēķināšanas procedūrām un pārvaldības mehānismiem Eiropas Banku iestādes (EBI) un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (ESMA) uzraudzības padomes 2012. gada septembrī vienojās veicināt sadarbību starp kompetentajām izmeklēšanas un ieviešanas iestādēm attiecībā uz bankām, kas piedalās Euribor likmes noteikšanā. Tās arī vienojās kopīgi pārskatīt Euribor-*EBF* procesu, lai pilnībā izprastu Euribor likmju noteikšanas procesu un tā uzņēmību pret manipulācijas risku.

Pašreizējā institucionālajā sistēmā kritēriju noteikšana likmēm ES nav regulēta darbība, un uz Euribor-*EBF* kā Euribor kritēriju administratoru neattiecas īpaši ar finanšu nozari saistīti tiesību akti. Ņemot vērā Euribor sistēmisko nozīmīgumu un pārskatīšanas gaitā atklātos trūkumus (Ziņojums par Euribor administrēšanu un pārvaldību), tika atzīts, ka ir jāiesaka tūlītēji pasākumi, lai paaugstinātu Euribor drošumu un uzticamību.

Ieteikumos ir raksturota saskaņotā uzraudzības prakse Euribor iesniegšanas procesa pārraudzībai. Visu likmes noteikšanā iesaistīto banku saskaņoti uzraudzības pasākumi paaugstinās Euribor uzticamību, nosakot iesniegšanas procesu uzraudzības standartus. Šie ieteikumi papildina 2011. gada 27. septembrī publicētās EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību, kas jau noteica detalizētas prasības attiecībā uz iestāžu iekšējo organizāciju, vadības struktūru, riska pārvaldības un kontroles procedūrām, tostarp jauno produktu apstiprināšanas procesu, IT sistēmām un darbības nepārtrauktības pārvaldību un pārskatāmību. Papildus šiem ieteikumiem EBI un ESMA sniedz atsauksmi Euribor-*EBF*, pamatojoties uz pārskatīšanā gūtajiem secinājumiem.

Ieteikumi ir veltīti lūgumiem nostiprināt Euribor likmes noteikšanā iesaistīto banku iekšējās pārvaldības mehānismus, tostarp rīcības kodeksu, uzsverot interešu konfliktu atklāšanu un pārvaldīšanu, iekšējās kontroles mehānismus (tostarp revīzijas), uzskaiti un salīdzināšanu ar faktiskajiem darījumiem. Lai nodrošinātu likmes noteikšanas grupas reprezentatīvātāti, kompetentajām iestādēm ir ieteicams mudināt visas bankas, kas darbojas euro naudas tirgos, piedalīties Euribor likmes noteikšanā.

2. Priekšvēsture un pamatojums

Pēdējos gados sabiedrība ir sākusi rūpīgi izvērtēt finanšu tirgu bāzes likmes, to aprēķināšanas procedūras un pārvaldības mehānismus. Regulatīvajās un uzraudzības aprindās, kā arī finanšu tirgos izskan prasības reformēt bāzes likmju noteikšanas mehānismus.

Eiropas Banku iestāde (EBI) un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (ESMA) ir nākušas klajā ar kopīgu iniciatīvu, ņemot vērā i) iespējamās nopietnos trūkumus veidā, kā ES tiek noteikti starpbanku un saistītie procentu likmju kritēriji, ii) starpbanku kritēriju plašo piemērošanu un sekas, ko uzticības zudums šīm likmēm var radīt finanšu tirgos, iii) neuzticību, ko iespējamās manipulācijas ar starpbanku bāzes likmēm vai to nepareiza noteikšana var radīt citiem kritērijiem vai indeksiem finanšu tirgos.

EBI un EVTI uzraudzības padomes 2012. gada septembrī vienojās par kopīgu darbu jautājumos, kas saistīti ar kritērijiem, un proti:

- veicināt kompetento iestāžu sadarbību izmeklēšanas un ieviešanas pasākumos. Šim nolūkam 2012. gada oktobrī tika izveidots ekspertu tīkls informācijas apmaiņai par kompetento iestāžu veikto izmeklēšanu un sadarbībai konkrētās lietās, jo īpaši Euribor lietās;
- pārskatīt Euribor-*EBF* procesu, lai pilnībā izprastu Euribor likmju noteikšanas procesu un tā uzņēmību pret manipulācijas risku; un
- izstrādāt principus, kas regulētu kritēriju noteikšanas procesus Eiropā (tostarp, bet ne tikai Euribor un citus salīdzināmos procentu likmju procesus), lai īsā laikā izveidotu pareizu sistēmu.

Pašreizējā institucionālajā sistēmā kritēriju noteikšana likmēm ES nav regulēta darbība, un uz Euribor-*EBF* kā Euribor kritēriju administratoru neattiecas nekādi īpaši ar finanšu nozari saistīti tiesību akti. Ņemot vērā Euribor sistēmisko nozīmīgumu un pārskatīšanas gaitā atklātos trūkumus, tika atzīts, ka ir jāiesaka tūlītēji pasākumi, lai paaugstinātu Euribor drošumu un uzticamību.

Regulatīvā sistēma jau paredz prasības iestādēm attiecībā uz to iekšējo pārvaldību, un tās attiecas arī uz likmju noteikšanas procesu un kritēriju izmantošanu. Direktīvas 2006/48/EK 22. pants paredz, ka kompetentās iestādes prasa, lai katrai kredītiestādei būtu izstrādāti noturīgi pārvaldības pasākumi. Saskaņā ar EBI dibināšanas regulas 16. pantu EBI pieņem pamatnostādnes, kas adresētas kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm, lai ieviestu konsekventu, efektīvu un konstruktīvu uzraudzības praksi un nodrošinātu kopēju, vienvērtīgu un konsekventu Savienības tiesību aktu, tostarp Direktīvas 2006/48/EK, piemērošanu. Šo ieteikumu mērķis ir izvirzīt saskaņotas prasības to banku iekšējās pārvaldības mehānismiem, kas piedalās Euribor cenu noteikšanas procesā, papildus 2011. gada 27. septembrī publicētajām EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību, kurās jau noteiktas detalizētas prasības attiecībā uz iestāžu iekšējo organizāciju, vadības struktūru, riska pārvaldības un kontroles procedūrām, tostarp jauno produktu apstiprināšanas procesu, IT sistēmām un darbības nepārtrauktības pārvaldību un pārskatāmību.

EBI un ESMA ir kopīgi izstrādājušas arī principus likmju kritēriju noteikšanas procesiem Eiropā, kuri attiecas uz visa veida kritērijiem un arī kritēriju administratoriem.

3. EBI ieteikumi par darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem

Šo ieteikumu statuss

1. Šajā dokumentā ir iekļauti ieteikumi, kas izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK ("EBI regula"), 16. pantu. Saskaņā ar EBI regulas 16. panta 3. punktu kompetentās iestādes un finanšu iestādes dara visu iespējamo, lai ievērotu ieteikumus.
2. Ieteikumos ir izklāstīts EBI viedoklis par pienācīgu uzraudzības praksi Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā un par to, kā Savienības tiesību aktus piemēro konkrētās jomās. Tādējādi EBI paļaujas, ka visas kompetentās iestādes, kam šie ieteikumi adresēti, tos izpildīs. Kompetentajām iestādēm, kam ieteikumus piemēro, tie būtu jāievēro, atbilstīgi ieviešot tos savā uzraudzības praksē (piemēram, grozot tiesisko regulējumu vai uzraudzības procesus), arī gadījumos, kad ieteikumi galvenokārt ir adresēti iestādēm.

Ziņošanas prasības

3. Saskaņā ar EBI regulas 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 2013. gada 11. martam jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai plāno ievērot šos ieteikumus, vai arī jānorāda neievērošanas iemesli. Ja šajā termiņā nebūs saņemts šāds paziņojums, EBI uzskatīs, ka kompetentās iestādes šos ieteikumus neievēro. Paziņojumi jānosūta uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu, iesniedzot 5. iedaļā iekļauto veidlapu ar atsauci "EBA/REC/2013/01". Paziņojumi jāiesniedz personām, kurām ir attiecīgas pilnvaras kompetento iestāžu vārdā ziņot par ieteikumu ievērošanu.
4. Saskaņā ar 16. panta 3. punktu paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē.

Satura rādītājs

I daļa. Priekšmets, joma un definīcijas	7
II daļa. Prasības attiecībā uz darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem	7
III daļa. Nobeiguma noteikumi un ieviešana	9

EBI ieteikumi par darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem

I daļa. Priekšmets, joma un definīcijas

Priekšmets

1. Šie ieteikumi papildina EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību (GL 44, 2011. gada 27. septembris), izklāstot prasības kredītiestāžu iekšējās pārvaldības mehānismu uzraudzības pasākumiem saistībā ar to dalību Euribor likmes noteikšanā.

Definīcijas

2. Šajos ieteikumos piemēro turpmāk minētās definīcijas:
 - a) "Euribor" ir Euribor likmes visiem pieejamajiem termiņiem saskaņā ar Euribor-EBF noteikumiem;
 - b) "Euribor likmes noteikšanas grupas banka" ir kredītiestāde Direktīvas 2006/48/EK 4. panta 1. punkta izpratnē, kas piedalās Euribor likmju noteikšanai saskaņā ar Euribor-EBF noteikumiem;
 - c) "iesniedzējs" ir persona Euribor likmes noteikšanas grupas bankā, kas piedalās Euribor likmes iesniegšanas procesā;
 - d) "rīcības kodekss" ir iekšēja dokumentācija, kas raksturo likmes iesniegšanas procesu un dažādu dalībnieku funkcijas un pienākumus;
 - e) "vadības struktūra" ir kredītiestādes pārvaldes struktūra (vai struktūras) ar uzraudzības un pārvaldības funkcijām un kam ir galīgā lēmumu pieņemšanas vara, un kas ir pilnvarota noteikt šīs kredītiestādes stratēģiju, mērķus un vispārējo virzību.

Piemērošanas joma un līmenis

3. Šos ieteikumus piemēro visām kompetentajām iestādēm, kas uzrauga Euribor likmes noteikšanas grupas bankas.

II daļa. Prasības attiecībā uz darbību, kas saistītas ar banku dalību Euribor likmes noteikšanā, uzraudzības pasākumiem

4. Kompetentajām iestādēm ir ieteicams iekļaut Euribor iesniegumus to kredītiestāžu procesos, kurām tās veic uzraudzības pasākumus.

-
5. Kompetentajām iestādēm ir ieteicams nodrošināt, lai uz likmju iesniegšanas procesu attiektos likmes noteikšanā iesaistīto banku riska pārvaldības un riska kontroles politikas. Proti, likmes noteikšanā iesaistītajām bankām attiecībā uz Euribor iesniegumiem vienmēr būtu jāievēro četru acu princips. Likmes noteikšanas grupā iekļautajās bankās būtu jāorganizē mācības Euribor likmes iesniedzējiem un lietotājiem.
 6. Kompetentajām iestādēm ir ieteicams pieprasīt, lai Euribor likmes noteikšanā iesaistītās bankas attiecībā uz Euribor iesniegumiem sagatavo iekšējus rīcības kodeksus, ja tādu nav, vai pārskata šos kodeksus, ja tādi jau ir. Paredzēts, ka katras Euribor likmes noteikšanā iesaistītās bankas attiecīgie iesniedzēji un viņu tiešie vadītāji rakstveidā apstiprinās, ka ir izlasījuši šo rīcības kodeksu un apņemas to ievērot.
 7. Rīcības kodeksā iekļauj interešu konflikta politiku attiecībā uz:
 - a) spēkā esošajām procedūrām, lai novērstu un kontrolētu informācijas apmaiņu starp darbiniekiem, kuri iesaistīti darbībās ar interešu konflikta risku, ja šīs informācijas apmaiņa var ietekmēt iesniegtos kritēriju datus;
 - b) noteikumiem, lai novērstu slepenu vienošanos starp iesaistītajiem uzņēmumiem un starp šiem uzņēmumiem un kritēriju administratoriem;
 - c) pasākumiem, lai novērstu vai ierobežotu iespēju, ka kāda persona nepamatoti ietekmē veidu, kādā kritēriju datu iesniegšanā iesaistītie darbinieki pilda savus pienākumus;
 - d) jebkādas tiešas saistības novēršanu starp kritēriju datu iesniegšanā iesaistīto darbinieku atalgojumu un citu darbinieku, kuri galvenokārt iesaistīti cita veida darbībās, atalgojumu vai ieņēmumiem, ja attiecībā uz šīm darbībām var rasties interešu konflikts.
 8. Kompetentajām iestādēm ir ieteicams pieprasīt, lai likmes noteikšanā iesaistītās bankas izveido, ievieš un uztur atbilstošus iekšējās kontroles mehānismus, kas paredzēti rīcības kodeksa prasību izpildes nodrošināšanai. Kā vienu no iesniegto datu kontroles pasākumiem paredz salīdzināšanu ar faktiskajiem datiem, kas balstīti uz darījumiem un ir pārbaudāmi. Kontroles pasākumu mērķis ir arī jebkādu tādu reverso darījumu atklāšana, kas noslēgti pēc datu iesniegšanas. Par atbilstību atbildīgajām personām ir regulāri jāziņo augstākajai vadībai par saviem secinājumiem, tostarp par reversajiem darījumiem. Attiecībā uz iesniegšanu un procedūrām periodiski veic neatkarīgu iekšējo un ārējo pārskatīšanu.
 9. Kompetentajām iestādēm ir ieteicams pieprasīt, lai likmes noteikšanā iesaistītās bankas saglabā atbilstošos reģistrācijas ierakstus par visiem saistītajiem iesniegšanas aspektiem, tostarp par darbiniekiem, kuri piedalījušies konkrētu iesniegumu veidošanā. Reģistrācijas ieraksti jā saglabā datu nesējā, kurā var uzglabāt informāciju, lai tā būtu pieejama turpmākai atsaucei kopā ar dokumentētu revīzijas apliecinājumu.
 10. Kompetentajām iestādēm ir ieteicams mudināt bankas iesaistīties Euribor likmes noteikšanā, jo šī bāzes likme ir ļoti svarīga banku tirgū.

III daļa. Nobeiguma noteikumi un ieviešana

11. Kompetentajām iestādēm būtu attiecīgi jāievieš šie ieteikumi savā uzraudzības praksē līdz 2013. gada 11. martam.

4. Apspriešana un ietekmes novērtēšana

Nemot vērā Euribor sistēmisko nozīmīgumu un pārskatīšanas gaitā atklātos trūkumus, tika atzīts, ka ir jāiesaka tūlītēji pasākumi, lai paaugstinātu Euribor drošumu un uzticamību. EBI neizsludina sabiedrisko apspriešanu šā jautājuma steidzamības dēļ un arī minēto uzraudzības pasākumu veida dēļ, kuri nodrošina specifiskājas saskaņā ar esošajām EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību. EBI ir nolēmusi apspriest šos ieteikumus Banku nozares ieinteresēto personu grupā.

Šā jautājuma steidzamības dēļ EBI ir veikusi tikai augsta līmeņa ietekmes novērtējumu. Šajā dokumentā piedāvātie ieteikumi Euribor likmes noteikšanā iesaistītajām kredītiestādēm un to valsts uzraudzības iestādēm radīs minimālas papildu izmaksas attiecībā uz atbilstību, kā sīkāk izklāstīts EBI pamatnostādnēs par iekšējo pārvaldību.

EBI uzskata, ka šīs neērtības atsver labumi, ko kredītiestādēm, patērētājiem, investoriem un finanšu tirgiem nodrošinās uzticami Euribor kritēriji. *ESMA*, ar ko kopā EBI veica šo ieteikumu sagatavošanas darbu, arī ir sniegusi tādu pašu atsauksmi.

5. Ieteikumu ievērošanas apstiprinājums

Datums:

Dalībvalsts/EEZ valsts:

Kompetentā iestāde:

Ieteikumi: Par Euribor likmes noteikšanā iesaistīto banku uzraudzības pasākumiem

Vārds, uzvārds:

Amats:

Tālruņa numurs:

E-pasta adrese:

Esmu pilnvarots apstiprināt šo ieteikumu ievērošanu kompetentās iestādes vārdā:

Jā

Kompetentā iestāde ievēro vai plāno ievērot šos ieteikumus:

Jā

Nē

Ievēro daļēji

Kompetentā iestāde neievēro un neplāno ievērot ieteikumus šādu iemeslu dēļ¹:

Informācija par daļēju ievērošanu un iemesli:

Nosūtiet šo paziņojumu uz adresi compliance@eba.europa.eu².

¹ Daļējas ievērošanas gadījumos norādiet ievērošanas un neievērošanas pakāpi un miniet neievērošanas iemeslus attiecīgajās tematiskajās jomās.

² Ņemiet vērā, ka šā ievērošanas apstiprinājuma citāda nosūtīšana, piemēram, nosūtīšana uz citām e-pasta adresēm, nevis uz norādīto adresi, vai nosūtīšana pa e-pastu, neizmantojot paredzēto veidlapu, netiks atzīta par derīgu.